

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia grudnia 2010 r.

**P a n
Stanisław JAKUBOWSKI**

Prezes Zarządu
Fabryki Szlifierek „FAS GŁOWNO”
Spółka z o.o. w Głownie

**LLO-4101-17-01/2010
P/10/048**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Fabrykę Szlifierek „FAS GŁOWNO” Spółkę z o.o. w Głownie, zwaną dalej „Spółką”, w przedmiocie: Działania podejmowane przez organy Spółki, sytuacja ekonomiczno- finansowa oraz podejmowanie działań restrukturyzacyjnych, w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 30 czerwca 2010 r. Kontrola przeprowadzona była w ramach programu kontroli „Restrukturyzacja sektora przemysłu maszynowego”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym w dniu 10 grudnia 2010 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podejmowane przez Zarząd Spółki działania w obszarze utrzymania produkcji. Jednocześnie NIK zwraca uwagę na pogarszający się wynik Spółki, spadającą wartość aktywów oraz brak strategii rozwoju.

¹ Dz.U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

1. Spółka powstała w dniu 21 maja 1999 r. w wyniku przekształcenia byłego przedsiębiorstwa państwowego z konwersją wierzytelności, na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych². Większościowym udziałowcem Spółki był Skarb Państwa (70,96%). W całym okresie swojego funkcjonowania, Spółka osiągnęła najlepsze wyniki w 2006 r. (sprzedaż ogółem 10.508,2 tys. zł, zysk netto 275,7 tys. zł). Np. w latach 2002 – 2003 wyniki te były znacznie gorsze, Spółka odnotowywała straty (665,0 tys. zł w 2002 r., 297,4 tys. zł w 2003 r.). Również po roku 2006, następowało systematyczne pogorszenie wyników. Za lata 2007 – 2008 Spółka osiągała jeszcze zyski netto (za 2007 r. – 200,8 tys. zł przy sprzedaży 8.714,2 tys. zł, a za rok 2008 – 68,8 tys. zł przy sprzedaży 9.546,0 zł), natomiast za rok 2009 wystąpiła strata w wysokości 174,0 tys. zł, przy sprzedaży 6.781,2 tys. zł. Spadek sprzedaży w 2009 r. w porównaniu do 2008 r., wyniósł 2.764,8 tys. zł (29%). Jeszcze mniej korzystnie relacje te przedstawiają się w 2010 r., gdzie sprzedaż za I półrocze 2010 r. wyniosła 2.767,2 tys. zł, tj. o 35% mniej niż w I półroczu 2009 r. (4.256,7 tys. zł). Również za I półrocze 2010 r. Spółka odnotowała stratę (45 tys. zł), która wzrosła do 101 tys. zł za 3 kwartały 2010 r. Z powodu pogarszających się wyników Spółki, w badanym okresie uległy pogorszeniu wszystkie wskaźniki rentowności (sprzedaży, aktywów i kapitału własnego). Na zmniejszenie sprzedaży w badanym okresie, główny wpływ miał spadek liczby zamówień na wyroby i usługi Spółki, z ogółem 232 w 2006 r., do 134 w 2009 r. (o 42,2%). Szczególnie spadła liczba zamówień na produkowane obrabiarki (szlifierki i przecinarki), np. w 2006 r. zamówiono 14 szlifierek, gdy w 2009 r. tylko jedną, a w I półroczu 2010 r. nie zamówiono żadnej szlifierki. Spowodowało to zmiany w wartościowej strukturze sprzedaży ogółem, np. obrabiarki w 2006 r. stanowiły 64,5% sprzedaży, a usługi 32,9%, to w 2009 r. obrabiarki tylko 27,8%, natomiast usługi 64,6%. Odwrócenie powyższej struktury sprzedaży na niekorzyść wyrobów gotowych oraz spadek sprzedaży, spowodowało spadek szacunkowego udziału rynkowego Spółki z 1,18% w 2006 r., do 0,5% w 2009 r. Spadku ilości zamówień, nie zahamował wzrost liczby pozyskanych odbiorców na wyroby i usługi Spółki. Do końca 2005 r. Spółka posiadała 6 znaczących odbiorców, z których w badanym okresie straciła jednego, natomiast pozyskała kolejnych 6 odbiorców. Pomimo tak niekorzystnie kształtujących się wyników, NIK nie wnosi uwag do podejmowanych działań przez Zarząd w celu poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki

2. Spółka nie posiadała opracowanej strategii rozwoju, jako dokumentu o wieloletnim horyzoncie czasowym, obejmującym wszystkie obszary działalności podmiotu.

² Dz.U. z 1996 r. Nr 118, poz. 561 ze zm.)

Opracowywane były roczne plany rzeczowo-finansowe, pozytywnie opiniowane przez Radę Nadzorczą. W styczniu 2009 r. przyjęto plan przedsięwzięć antykryzysowych, obejmujący działania zwiększające napływ zamówień na wyroby i usługi, przy ograniczeniu kosztów. Z kolei w marcu 2010 r. przyjęto plan restrukturyzacji majątkowej, gdzie po analizie stopnia wykorzystania do celów produkcyjnych obiektów Spółki, postanowiono sprzedać zbędne działki wraz z naniesieniami. O planie restrukturyzacji majątkowej poinformowano Ministerstwo Skarbu Państwa. Założenia planowanej restrukturyzacji majątkowej nie zostały zrealizowane, gdyż przetarg na największą zabudowaną działkę o wartości wg operatu szacunkowego 763 tys. zł, ogłoszony na dzień 15 września 2010 r., nie doszedł do skutku, z powodu braku oferentów. Pozbyto się jedynie niezabudowanej działki o pow. 333 m², uzyskując kwotę 11.600 zł. Wszystkie podejmowane działania dotyczące zbycia nieruchomości, dokonywane były za zgodą Rady Nadzorczej i Zgromadzenia Wspólników. Z uwagi na niewykorzystywane powierzchnie biurowe i produkcyjno-magazynowe, część tych powierzchni Spółka wydierżawiała innym podmiotom, uzyskując dodatkowe przychody netto, które w badanym okresie wyniosły łącznie 819 tys. zł. Spółka do roku 2006 produkowała 6 typów szlifierek i 4 typy przecinarek, natomiast w badanym okresie asortyment produkowanych obrabiarek powiększył się o następne 6 typów szlifierek i 6 typów przecinarek. Poza produkcją wyrobów gotowych, Spółka wykonywała remonty obrabiarek (nie tylko własnej produkcji) i innych maszyn oraz usługi w zakresie obróbki mechanicznej elementów metalowych. Widoczny znaczący wzrost typów produkowanych przez Spółkę wyrobów, w ocenie NIK wskazuje na realizowaną restrukturyzację produktową, pomimo braku formalnego programu restrukturyzacji w tym zakresie.

3. W Spółce zmniejszono zatrudnienie z powodu spadającej sprzedaży i pogarszających się wyników, mimo, że działania te nie wynikały z żadnego programu restrukturyzacji zatrudnienia. Średnioroczne zatrudnienie spadło ze 101 etatów w 2006 r. do 76 etatów w I półroczu 2010 r. (o 24,8%). Racjonalizacja zatrudnienia bardziej widoczna jest w dłuższej perspektywie czasowej, gdzie Spółka ze 146 etatów w 1999 r. zmniejszyła zatrudnienie do 76 etatów (o 47,9%), bez zwolnień grupowych pracowników. Spadkowi zatrudnienia towarzyszył niski poziom kosztów z tytułu wynagrodzeń. Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto zatrudnionych pracowników, w I półroczu 2010 r. wyniosło 2.112,29 zł, w tym pracowników produkcji 1.673,96 zł (wg obwieszczenia Prezesa GUS z dnia 16 lipca 2010 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze

przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku w drugim kwartale 2010 r.³ – średnie wynagrodzenie wyniosło 3.402,05 zł).

4. W badanym okresie zmniejszyła się wartości netto majątku trwałego Spółki, z 1.680 tys. zł na koniec 2005 r. do 1.237 tys. zł na koniec 2009 r. (o 26,4%), z powodu większego tempa utraty wartości z tytułu umorzeń, niż zakupów nowych środków czy modernizacji posiadanych środków. Umorzenie ogółem środków trwałych w okresie 4 lat, wzrosło z 88,2% na koniec 2005 r., do 91,26% na koniec 2009 r. Proces dekapitalizacji majątku trwałego szczególnie dotknął maszyny i urządzenia, których wartość początkowa na koniec 2009 r. wynosząca 9.557 tys. zł, została umorzona o 9.522 tys. zł (wartość netto 35 tys. zł), czyli procent umorzenia wyniósł aż 99,6%. Pomimo postępującej dekapitalizacji środków trwałych, NIK podziela stanowisko Pana Prezesa przedstawione w złożonym w toku kontroli wyjaśnieniu, że przy obecnej sytuacji rynku zbytu na obrabiarki, należy skupić się na utrzymaniu zdolności produkcyjnej posiadanego potencjału, przy braku możliwości sfinansowania znaczącego rozwoju dochodami przyszłych okresów. Korzystna w ocenie NIK, była struktura majątku Spółki. Udział aktywów obrotowych w aktywach ogółem, wzrósł z 72,1% za 2006 r. do 75,4% za 2009 r. Spośród aktywów obrotowych największą pozycję stanowiły środki pieniężne, np. w 2007 r. stanowiły one aż 26,6% aktywów ogółem (1.682,9 tys. zł), a na koniec 2009 r. – 22,3% (1.119,7 tys. zł). Również korzystną była struktura kapitałów własnych i obcych Spółki. Udział kapitału własnego w pasywach ogółem wzrósł z 76,8% za 2006 r. do 84,2% za 2009 r., przy spadku kapitałów obcych, w tym zobowiązań krótkoterminowych z 19,0% (1.106,1 tys. zł) za 2006 r. do 11,8% (594,9 tys. zł) za 2009 r., przy braku zobowiązań długoterminowych. Powyższa sytuacja miała wpływ na poprawę wszystkich wskaźników płynności (1, 2 i 3 stopnia), doprowadzając nawet do zjawiska nadpłynności oraz wskaźników zadłużenia (aktywów i kapitału własnego), co znajduje m.in. uzasadnienie w spłacie wszystkich kredytów. Pomimo dużej nadpłynności (normy wszystkich wskaźników płynności kilkakrotnie przekroczone), NIK podziela stanowisko Pana Prezesa przedstawione w złożonym w toku kontroli wyjaśnieniu, że przy obecnej sytuacji rynkowej, wytwarzaniu m.in. urządzeń w cenie zbytu ok. miliona złotych, zróżnicowanej sprzedaży w poszczególnych kwartałach, różniącą się nawet do 100%, Spółka musi posiadać niezbędny zapas gotówki i innych środków obrotowych

5. Wszystkie posiadane przez Spółkę nieruchomości miały uregulowane stany prawny i nie były obciążone hipoteką. Spółka nie korzystała z pomocy publicznej na wsparcie w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorstwa, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy

³ M.P. z 2010 r., Nr 51, poz. 684

z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji⁴. W należyty sposób Spółka wywiązywała się z zobowiązań podatkowych (podatku od osób prawnych, podatku od towarów i usług oraz podatku od nieruchomości). Za lata, w których wypracowane były zyski netto, wypłacane były dywidendy w kwotach zgodnych, z przyjętymi w uchwałach Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników. Spółka sporządzała roczne sprawozdania finansowe w terminie 3 miesięcy od dnia bilansowego zgodnie z art. 45 ust. 2 i art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵, zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”. Sporządzano również roczne sprawozdania z działalności Spółki, zgodnie z art. 49 ust.1 ustawy o rachunkowości. Powyższe sprawozdania przedstawiane były do oceny Radzie Nadzorczej i zatwierdzane przez Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników w terminie 6 miesięcy od dnia bilansowego, zgodnie z art. 53 ust.1 ustawy o rachunkowości. Do sądu rejestrowego składane były roczne sprawozdania finansowe, opinie i raporty biegłych rewidentów z badań sprawozdań finansowych, sprawozdania z działalności Spółki, uchwały Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników zatwierdzające powyższe sprawozdania i uchwały w sprawie podziału zysku (pokrycia straty), w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznych sprawozdań finansowych, tj. zgodnie z art. 69 ust.1 ustawy o rachunkowości. Zarząd Spółki realizował wszystkie uchwały Rady Nadzorczej i Zgromadzenia Wspólników. Ponadto nie występowały przypadki bezczynności Zarządu w odniesieniu do obowiązków i zadań wynikających z Umowy Spółki.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli informuje, że zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

⁴ Dz.U. z 2002 r., 171, poz. 1397 ze zm.

⁵ Dz.U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 ze zm.